



LIETUVOS RESPUBLIKOS ODONTOLOGŲ RŪMAI

Palangos g. 2-7, LT-01117 Vilnius. Tel./faks. (8 5) 212 2510. El. p. info@odontologurumai.lt. www.odontologurumai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre. Kodas 300038139

Lietuvos Respublikos Seimui
priim@lrs.lt

2022-06-16 Nr. 22/01-39

Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai
taryba@kt.gov.lt

*Teikiama el. paštu.
Originalas siunčiamas nebus.
Pasirašyta saugiu el. parašu.*

Kopija:
Lietuvos Respublikos Vyriausybei
LRVkanceliarija@lr.lt

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai
ministerija@sam.lt

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBOS 2022-06-08 IŠVADOS „DĖL SIŪLOMŲ ODONTOLOGŲ IR BURNOS PRIEŽIŪROS SPECIALISTŲ LICENCIJAVIMO TVARKOS PAKEITIMŲ“

Lietuvos Respublikos odontologų rūmai (toliau – **Rūmai**), susipažinę su 2022 m. birželio 8 d. Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos (toliau – **Taryba**) išvada „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos odontologų rūmų įstatymo projekto Nr. XIVP-163(2), Lietuvos Respublikos odontologijos praktikos ir burnos priežiūros praktikos įstatymo Nr. I-12462 5 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-164(2) ir Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-165(2)“ projekto“ Nr. (2.30Mr-43)6V-692 (toliau – **Išvada**), teikia šį kreipimąsi, kuriame pasisako dėl Išvadoje pateiktų argumentų ir pateikia aktualią informaciją apie Lietuvos Respublikos odontologų rūmų įstatymo projekte Nr. XIVP-163(2) (toliau – **ORĮ projektas**), Lietuvos Respublikos odontologijos praktikos ir burnos priežiūros praktikos įstatymo Nr. I-12462 5 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIVP-164(2) (toliau – **OPBPPI projektas**) ir Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-165(2)“ (toliau – **SPII projektas**), toliau kartu ORĮ projektas, OPBPPI projektas ir SPII projektas vadinami **Projektais**) numatomus odontologų ir burnos priežiūros specialistų licencijavimo tvarkos pakeitimus.

1. Dėl Projektuose numatytų odontologų ir burnos priežiūros specialistų licencijavimo tvarkos pakeitimų

Siekiant nustatyti galimą Projektuose numatyto teisinio reguliavimo poveikį konkurencijai, būtina tiksliai identifikuoti šio reguliavimo esmines nuostatas.

ORĮ projekto 4 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta, jog Rūmams priskirta funkcija „*teisės aktų nustatyta tvarka vykdyti odontologų ir burnos priežiūros specialistų praktikos licencijavimą*“. ORĮ projekto 6 straipsnyje nustatyta, jog „*Kiekvienas asmuo, kuris verčiasi odontologo ar burnos priežiūros specialisto praktika, yra Rūmų narys nuo jo įrašymo į Rūmų narių sąrašą. Verstis odontologo praktika Lietuvos Respublikoje turi teisę odontologas, turintis šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią odontologijos praktikos licenciją. Verstis burnos priežiūros praktika Lietuvos Respublikoje turi teisę burnos priežiūros specialistas, turintis šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią burnos priežiūros praktikos licenciją*“, to paties straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, jog „*Kiekvienas odontologas ir burnos priežiūros specialistas į Rūmų narius įrašomas išduodant jiems atitinkamai odontologijos praktikos ar burnos priežiūros praktikos licenciją*“.

ORĮ projekto 13 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog „*Odontologų licencijavimo komisija yra Rūmų tarybos sudaryta nuolatinė komisija, kuri teisės aktų nustatyta tvarka išduoda odontologijos ar burnos priežiūros specialisto praktikos licencijas, jas tikslina, sustabdo licencijos galiojimą ir panaikina licencijos galiojimo sustabdymą arba panaikina licencijos galiojimą*“, to paties straipsnio 4 dalyje įtvirtinta, jog „*Kiekviena iš šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nurodytų komisijų sudaroma iš 7 asmenų. Į jas atitinkamai po 4 narius skiria Rūmų taryba iš Rūmų narių ir po 3 narius – sveikatos apsaugos ministras*“, straipsnio 9 dalyje įtvirtinta, jog „*Rūmų komisijų sprendimai gali būti skundžiami per vieną mėnesį nuo atitinkamo sprendimo gavimo dienos Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka*“.

ORĮ projekto 15 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog „*Rūmai kasmet iki balandžio 1 dienos pateikia Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai ataskaitą apie odontologų licencijavimo, asmens sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių odontologinės priežiūros (pagalbos) paslaugas licencijavimo komisijų darbą bei Rūmų priimtų sprendimų kopijas*“, straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog „*Odontologijos praktikos ir burnos priežiūros praktikos licencijos išduodamos vadovaujantis sveikatos apsaugos ministro patvirtintomis Odontologijos praktikos ir burnos priežiūros praktikos licencijavimo taisyklėmis*“, galiausiai, straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog „*Sveikatos apsaugos ministras, manydamas, kad Rūmų sprendimai neatitinka Lietuvos Respublikos įstatymų, gali pateikti skundą teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. Šis skundas turi būti pateiktas per vieną mėnesį nuo skundžiamo sprendimo gavimo*

dienos“.

Šių nuostatų turinys rodo, jog:

- i. Odontologijos praktikos ir burnos priežiūros praktikos licencijų išdavimas vykdomas vadovaujantis sveikatos apsaugos ministro patvirtintomis taisyklėmis, taigi, licencijos išduodamos vadovaujantis objektyviais reikalavimais ir taisyklėmis, o ne subjektyvia Rūmų atstovų nuomone;
- ii. Rūmų veikla yra prižiūrima sveikatos apsaugos ministro;
- iii. Rūmų sprendimai dėl licencijų išdavimo ar neišdavimo gali būti apskundžiami teismui;
- iv. Komisija, priimanti sprendimus dėl licencijų, yra sudaryta iš Rūmų narių ir sveikatos apsaugos ministro paskirtų atstovų;
- v. Rūmų nariais odontologai ir burnos priežiūros specialistai tampa iš karto po licencijos jiems išdavimo.

Tai reiškia, jog Rūmai, kaip profesinės savivaldos organizacija, viešojo administravimo funkcijas vykdo vadovaudamasi teisės aktų nuostatomis, jų sprendimai gali būti apskūsti teismui. Be to, sprendimus dėl licencijų priimanti komisija sudaroma ne vien iš Rūmų narių, bet ir iš sveikatos apsaugos ministro paskirtų atstovų, taip užtikrinant dar didesnę licencijavimo komisijos veiklos skaidrumą ir nešališkumą.

2. Dėl Tarybos nuomonių dėl kitų profesinę savivaldą įtvirtinančių teisės aktų

Rūmai atkreipia dėmesį, jog Projektuose siūlomas įtvirtinti teisinis reguliavimas, profesinės savivaldos organizacijai priskiriantis administracinių funkcijų atlikimą, nėra išskirtinis, kadangi Lietuvos Respublikoje egzistuoja ir kitų profesinės savivaldos organizacijų, dėl kurių Taryba neturėjo tokio pobūdžio pastabų, kurios pateikiamos Išvadoje.

2.1. Notarų rūmai

Lietuvos Respublikos notariato įstatymo (toliau - **NI**) 4 straipsnyje nurodyta, jog „**Notarai privalo nuolat kelti savo kvalifikaciją. Notarų kvalifikacijos kėlimą organizuoja Notarų rūmai. Notarų atestavimo nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos teisingumo ministras Notarų rūmų prezidiumo teikimu. <...> Notarai yra periodiškai atestuojami, siekiant patikrinti jų kvalifikaciją ir profesines žinias. Notarų atestavimą organizuoja ir vykdo Notarų rūmų prezidiumo nutarimu sudaryta Notarų atestacijos komisija. Ji sudaroma ketveriems metams iš penkių notarų. Notarų atestacijos komisijos nariais notarai gali būti ne ilgiau kaip dvi kadencijas paeiliui. Į Notarų atestacijos komisiją gali būti skiriami notarai, kurie notaro profesinę veiklą vykdė ne mažiau kaip penkerius metus ir neturi galiojančių drausminių nuobaudų. Notarų atestacijos komisijos pirmininką ir pirmininko pavaduotoją skiria Notarų rūmų prezidiumas. Notarų atestacijos komisijos nariu negali**

būti Notarų rūmų prezidiumo narys, Notarų garbės teismo narys. Notarų atestacijos komisijos posėdis laikomas teisėtu, kai jame dalyvauja ne mažiau kaip pusė komisijos narių, tarp jų Notarų atestacijos komisijos pirmininkas arba pirmininko pavaduotojas. <...> Eilinė notaro atestacija vykdoma praėjus vieniems metams nuo notaro profesinės veiklos pradžios, o vėliau – periodiškai, ne rečiau kaip kas penkeri metai. Notaras, grįžęs iš vaiko priežiūros atostogų, atestuojamas ne anksčiau kaip po vieno profesinės veiklos metų. Neeilinė notaro atestacija gali būti vykdoma, kai yra teismo sprendimas, kuriuo atliktas notarinis veiksmas pripažintas neteisėtu dėl notaro profesinės veiklos pažeidimų, taip pat kitais pagrindais, kurie leidžia pagrįstai abejoti notaro kvalifikacija. Neeilinė notaro atestacija vykdoma motyvuotai pareikalavus Lietuvos Respublikos teisingumo ministrui, Notarų rūmų prezidiumui, Notarų garbės teismui.

Notarų atestacijos komisija uždarame posėdyje priima vieną iš šių nutarimų:

1) notaras tinka eiti notaro pareigas;

2) notaras tinka eiti notaro pareigas su sąlyga, jeigu pašalins Notarų atestacijos komisijos nurodytus veiklos ir profesinės etikos trūkumus ir (ar) papildomai kels savo kvalifikaciją;

3) notaras netinka eiti notaro pareigas.

Notarų atestacijos komisijos nutarimas gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – Administracinių bylų teisenos įstatymas) nustatyta tvarka¹.

Šios NĮ nuostatos reiškia, jog iš Notarų rūmų prezidiumo nutarimu iš notarų sudaryta Notarų atestacijos komisija gali priimti sprendimus dėl notaro netinkamumo eiti notaro pareigas, t.y., notaro veikla besiverčiantys asmenys gali priimti sprendimus dėl kitų notaro pareigas einančių asmenų teisės toliau eiti šias pareigas (toliau verstis notaro veikla).

Taryba dėl šių NĮ nuostatų – Notarų rūmų, kaip subjekto, vykdančio viešojo administravimo funkcijas, įtvirtinimo – nėra pasisakiusi. Vienintelės Tarybos išvados dėl Notarų rūmų veiklos yra susijusios su atlyginimo dydžių už notarinius veiksmų atlikimus nustatymu^{1 2}.

2.2. Architektų rūmai

Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymo (toliau - **ARI**) 1 straipsnio 2 dalyje nurodyta, jog „Rūmų steigimo tikslas – užtikrinti architektūrinės veiklos skaidrumą ir kokybę, rūpintis architektų atestavimo, kvalifikacijos pripažinimo, profesinės kvalifikacijos tobulinimo, profesinės etikos standartų laikymosi klausimais, vykdyti profesinės veiklos stebėseną“.

ARI 8 straipsnio 3 dalies 4 dalyje nustatyta, jog Lietuvos Respublikos architektų rūmų taryba

¹ Prieiga internetu: https://kt.gov.lt/uploads/docs/docs/3414_fd949ccc0e7c955bab356804bfde9545.pdf

² Prieiga internetu: https://www.kt.gov.lt/uploads/docs/docs/4646_5c93ad948ead43fbb9a482523def81d7.pdf

„nustato architektų kvalifikacijos tobulinimo organizavimo tvarką“.

ARĮ 11 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog „Architektų profesinio atestavimo komisija (toliau – komisija) yra Rūmų organas. Komisijos sudėtį ir nuostatus, suderinusi su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, tvirtina Rūmų taryba. **Komisiją sudaro ne mažiau kaip 5 nariai, išrinkti iš Rūmų narių visuotiniame Rūmų narių susirinkime 3 metų kadencijai. Rūmų narys į komisiją gali būti renkamas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės. Komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytais pagrindais, teikia išvadą Rūmams dėl architektų kvalifikacijos atestatų ir teisės pripažinimo dokumentų išdavimo, keitimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo arba jų galiojimo panaikinimo, įspėjimo pareiškimo, architektų kvalifikacijos tobulinimo**“.

Pagal šias ARĮ nuostatas Lietuvos Respublikos architektų rūmai vykdo viešojo administravimo funkciją – atlieka architektų kvalifikacijos atestatų išdavimą.

Taryba dėl šių ARĮ nuostatų - Architektų rūmų, kaip subjekto, vykdančio viešojo administravimo funkcijas, įtvirtinimo – nėra pasisakiusi. Vienintelės Tarybos išvados dėl Architektų rūmų veiklos yra susijusios su architektų tobulinimo kursų vykdymu, kuris yra panašaus pobūdžio ir tuo metu, konkuruoja su kitais tokias pat paslaugas teikiančiais ūkio subjektais³ ir Architektų profesinio atestavimo komisijos sudėties⁴ (pastabos pateiktos ne dėl paties administracinių funkcijų priskyrimo Architektų rūmams fakto, o tik dėl šias funkcijas vykdančios Architektų profesinio atestavimo komisijos sudėties).

2.3. Nemokumo administratorių rūmai

Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau - JANĮ) 122 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog „Nemokumo administratorių kvalifikacinius egzaminus <...> ir profesinio tinkamumo testą organizuoja ir vykdo Nemokumo administratorių rūmai ne rečiau kaip vieną kartą per kalendorinius metus“, to paties straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, jog „Kvalifikacinių egzaminų užduotis, profesinio tinkamumo testą rengia Nemokumo administratorių rūmai pagal Nemokumo administratorių kvalifikacinių egzaminų programą“.

JANĮ 127 straipsnio 2 dalies 5 punkte nurodyta, jog teisė administruoti nemokumo procesus pasibaigia „nemokumo administratoriui netekus Nemokumo administratorių rūmų narystės“.

Nemokumo administratorių rūmų įstatų⁵ 20.1 punkte nustatyta, jog „Nemokumo administratorius juridinis asmuo tampa Nemokumo administratorių rūmų asocijuotu nariu nuo jo įrašymo į nemokumo administratorių sąrašą dienos“.

Šios JANĮ ir Nemokumo administratorių rūmų įstatų nuostatos parodo, jog nemokumo

³ Prieiga internetu: <https://sc.bns.lt/view/item/294169>

⁴ Prieiga internetu: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAN/20e4e7d05bdb11eba1f8b445a2cb2bc7?jfwid=642ah2gbh>

⁵ Prieiga internetu: <https://nemokumorumai.lt/teisiniai-dokumentai/rumu-istatai>

administratoriumi tampama tik išlaikius Nemokumo administratorių rūmų kuriamą ir vykdomą egzaminą, o Nemokumo administratorių rūmų nariais yra tik į nemokumo administratorių sąrašą įtraukti asmenys.

Taryba dėl šių JANĮ nuostatų – Nemokumo administratorių rūmų, kaip subjekto, vykdančio viešojo administravimo funkcijas, įtvirtinimo – nėra pasisakiusi.

2.4. Patentinių patikėtinių institutas

Lietuvos Respublikos patentinių patikėtinių įstatymo (toliau - **PPĮ**) 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog „*Asmuo, atitinkantis šio įstatymo 5 straipsnyje nustatytus reikalavimus, jeigu nuo patentinio patikėtinio kvalifikacinio egzamino išlaikymo nepraėjo daugiau negu penkeri metai, prieš pradėdamas teikti patentinių patikėtinių paslaugas, privalo pateikti [Patentinių patikėtinių] Institutui prašymą pripažinti jį patentiniu patikėtiniu*“, to paties straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, jog „*Sprendimą dėl asmens pripažinimo patentiniu patikėtiniu priima Institutas ne vėliau kaip per 14 dienų nuo šiame straipsnyje nurodyto prašymo ir tinkamai įformintų dokumentų gavimo dienos*“.

PPĮ 21 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog „*Lietuvos patentiniai patikėtiniai vienijasi į [Patentinių patikėtinių] Institutą*“, 3 dalyje įtvirtinta, jog „*Kiekvienas patentinis patikėtinis, įrašytas į Patentinių patikėtinių sąrašą, yra Instituto narys*“.

Šios PPĮ nuostatos parodo, jog patentinius patikėtinius vienijanti organizacija – Patentinių patikėtinių institutas, kuri sudaryta iš patentinių patikėtinių, priima sprendimus dėl asmenų pripažinimo patentiniais patikėtiniais.

Taryba dėl šių PPĮ nuostatų – Patentinių patikėtinių instituto, kaip subjekto, vykdančio viešojo administravimo funkcijas, įtvirtinimo – nėra pasisakiusi.

2.5. Lietuvos antstolių rūmai

Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo (toliau - **AI**) 33 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog „*Antstolių padėjėjai privalo nuolat kelti kvalifikaciją ir dalyvauti mokymuose. Antstolių padėjėjų mokymą ir kvalifikacijos kėlimą organizuoja Lietuvos antstolių rūmai*“, 2 dalyje nustatyta, jog „*Antstolių padėjėjų mokymo programas ir kvalifikacijos kėlimo nuostatus tvirtina Lietuvos antstolių rūmų prezidiumas*“, 3 dalyje įtvirtinta, jog „*Siekiant patikrinti antstolio padėjėjo kvalifikaciją ir profesines žinias, kas penkerius metus antstolių padėjėjai atestuojami. Antstolių padėjėjus atestuoja Antstolių padėjėjų atestavimo komisija. Šią komisiją sudaro, komisijos nuostatus ir antstolių padėjėjų atestavimo tvarkos aprašą tvirtina Lietuvos antstolių rūmų prezidiumas*“, 4 dalyje nustatoma, jog „*Antstolių padėjėjų atestavimo komisija priima vieną iš šių sprendimų: 1) antstolio padėjėją atestuoti; 2) antstolio padėjėją atestuoti su sąlyga, kad jis per nustatytą terminą pašalins komisijos nurodytus veiklos trūkumus; 3) antstolio padėjėjo neatestuoti*“.

AĮ 45 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog „*Antstolių savivaldą įgyvendina Lietuvos antstolių rūmai*“, 3 dalyje įtvirtinta, jog „*Kiekvienas antstolis yra Lietuvos antstolių rūmų narys*“.

Šios AĮ nuostatos įtvirtina, jog antstolių profesinės savivaldos organizacija – Lietuvos antstolių rūmai – atlieka antstolių padėjėjų atestaciją, ir gali priimti sprendimą antstolio padėjėjo neatestuoti, tai yra, nesuteikti teisės vykdyti antstolio padėjėjo veiklą.

Taryba dėl šių AĮ nuostatų – Lietuvos antstolių rūmų, kaip subjekto, vykdančio viešojo administravimo funkcijas, įtvirtinimo – nėra pasisakiusi.

Rūmai, apibendrindami aukščiau pateiktą teisinį reguliavimą, atkreipia dėmesį, jog dėl kitų profesinės savivaldos organizacijų, sudarytų iš konkrečia profesine veikla besiverčiančių specialistų, viešojo administravimo funkcijų, susijusių su teisės užsiimti šia veikla suteikimu, Taryba nėra pasisakiusi. Todėl nėra proporcinga Projektuose siūlomą teisinį reguliavimą, kuriuo Rūmams suteikiamos viešojo administravimo funkcijos, susijusios su teisės užsiimti konkrečia veikla suteikimu, išskirti kaip galintį daryti neigiamą poveikį laisvai ir sąžiningai konkurencijai.

3. Dėl Išvadoje pateiktos informacijos

Rūmai pažymi, jog tam tikra Išvadoje pateikta informacija, kuria grindžiamas nepritarimas Projektams, pagal savo pobūdį nėra atitinkanti Projektais siūlomo įtvirtinti reguliavimo nuostatų, todėl Išvadoje pateikiamas klaidingas Projektų poveikio vertinimas.

3.1. Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimo

Išvadoje Taryba nurodo, jog „*Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad suteikimas vienam iš tos pačios ūkinės veiklos dalyvių ar jo organui teisės priimti sprendimus, turinčius įtakos tai ūkinei veiklai, nesiderina su ūkio subjektų lygiateisiškumo nuostata*“ (Konstitucinio Teismo 1995 m. balandžio 20 d. nutarimas Nr. 19/94⁶, toliau - **Nutarimas**). Atkreiptinas dėmesys, jog Nutarime nagrinėjamas klausimas iš esmės skiriasi nuo Projektuose numatomo reguliavimo, nes Nutarime buvo analizuojama, ar teisės Lietuvos radijui ir televizijos (toliau - **LRTV**) vadovaujančiam organui (Valdybai) tvirtinti programų transliavimo įrenginių privačioms redakcijoms nuomos konkursų rezultatus nepagrįstai neriboja konkurencijos. Nagrinėjamame reguliavime buvo nustatyta, jog LRTV Komisija organizuoja programų transliavimo įrenginių privačioms redakcijoms nuomos konkursus ir LRTV Valdyba tvirtina jų rezultatus, tačiau nebuvo nustatyta, kokiomis teisės aktų nuostatomis turi būti vadovujamasi atliekant šias administracines funkcijas.

⁶ Prieiga internetu: https://lrkt.lt/data/public/uploads/2015/02/1995-04-20_n.pdf

Todėl Nutarime analizuojamas teisinis reguliavimas nuo Projektuose siūlomo teisinio reguliavimo skiriasi šiais esminiais aspektais:

- i. Projektuose nustatoma, jog odontologijos praktikos ir burnos priežiūros praktikos licencijas išduoda Rūmai, kurie yra sudaryti iš visų Lietuvos Respublikoje odontologijos praktikos ir burnos priežiūros praktikos licencijas turinčių specialistų (t.y., Rūmai nėra savarankiškas odontologijos praktikos ir burnos priežiūros paslaugų teikėjas), tuo tarpu LRTV buvo savarankiškas programų transliuotojas, kitaip, nei Rūmai, nesudarytas iš daugelio šia veikla užsiimančių subjektų;
- ii. Projektuose nustatoma, jog Rūmų komisija sprendimus dėl odontologijos praktikos ir burnos priežiūros praktikos licencijų priima vadovaudamasi sveikatos apsaugos ministro patvirtintomis taisyklėmis, tuo tarpu LRTV sprendimus dėl programų transliavimo įrenginių privačioms redakcijoms nuomos konkursų priėmė nesivadovaudama konkrečiais teisės aktais (skundą Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui pateikę pareiškėjai nurodė, jog LRTV buvo priėmusi vienašališkus ir teisės aktų nuostatomis nepagrįstus sprendimus pakeisti organizuotų konkursų rezultatus ar netvirtinti konkursų rezultatų).

Dėl šių esminių skirtumų būtų klaidinga Nutarime pateiktus išaiškinimus tiesiogiai taikyti Projektams numatyto įtvirtinti teisinio reguliavimo vertinimui, nes Nutarime ir Projektuose išdėstytos situacijos skiriasi iš esmės.

3.2. Dėl JAV konkurencijos institucijos The Federal Trade Commission pranešimo

Išvadoje Taryba nurodo, jog „JAV konkurencijos institucijos *The Federal Trade Commission pranešime*⁷ [toliau – **Pranešimas**] teigiama, kad profesijų reguliavimas tampa probleminiu, kai jo imasi tik formaliai nepriklausoma tos pačios profesijos atstovų komisija. Dėl tokių atstovų finansinio suinteresuotumo gali būti priimami vien jiems palankūs sprendimai, kurie nenaudingi nei konkurencijai, nei visuomenei. Toks interesų konfliktas gali nulemti licencijavimo apribojimus, užkertančius kelią naujų ūkio subjektų patekimui į rinką, suvaržančius vartotojams naudingą konkurenciją tarp atitinkamos profesijos atstovų bei inovatyvių paslaugų diegimą. Airijos konkurencijos institucija taip pat kritiškai vertina situaciją, kai nacionalinė Odontologų taryba, kurios daugumą sudaro tos pačios profesijos atstovai, reguliuoja atitinkamą profesiją, nes tai sukuria interesų konfliktą tarp skirtingų siekių – apsaugoti vartotojų ir profesijos atstovų interesus“.

Pažymėtina, jog Pranešime prie Komisijos Išvadoje cituojamo išaiškinimo minima Pranešimo rengimo metu dar neišnagrinėta byla *North Carolina State Board of Dental Examiners v. Federal Trade Commission* (Šiaurės Karolinos valstijos dantų egzaminuotojų valdyba prieš Federalinę prekybos komisiją), kuri buvo išnagrinėta JAV Aukščiausiąjame Teisme 2015 m., 2015 m. vasario 25

⁷ Statement of the Federal Trade Commission on Competition and the Potential Costs and Benefits of Professional Licensure, 3 psl. Prieiga internetu: https://www.ftc.gov/system/files/documents/public_statements/568171/140716professionallicensurehouse.pdf

d. byloje buvo priimtas sprendimas⁸ (toliau - **Sprendimas**). Sprendime išdėstytos bylos aplinkybės, kurios rodo, jog „Šiaurės Karolinos dantų praktikos įstatyme <...> nustatyta, kad Šiaurės Karolinos valstijos dantų egzaminuotojų valdyba <...> yra „valstijos tarnyba, reglamentuojanti odontologijos praktiką“. Valdybos pagrindinė pareiga yra sukurti, administruoti ir vykdyti odontologų licencijavimo sistemą“. Sprendime nurodyta, jog „odontologams pasiskundus Valdybai, kad ne odontologai už tokias [dantų balinimo] paslaugas taiko mažesnes kainas nei odontologai, Valdyba išleido mažiausiai 47 oficialius įsakymo sustabdyti pažeidimus ir jų nebedaryti raštus ne odontologams, esantiems dantų balinimo paslaugų teikėjais ir produktų gamintojais, dažnai įspėdama, kad nelicencijuota odontologijos praktika yra nusikaltimas. Dėl šių ir kitų susijusių valdybos veiksmų ne odontologai nustojo siūlyti dantų balinimo paslaugas Šiaurės Karolinoje“.

Sprendime konstatuota, jog „Kadangi Valdybos reguliuojamoje veikloje kontrolinis skaičius valdybos sprendimus priimančių asmenų yra aktyvūs rinkos dalyviai, Valdyba gali remtis valstybės veiksmų antimonopoliniu imunitetu tik tuo atveju, jei ji buvo aktyviai prižiūrima valstybės, o <...> [šioje byloje] šis reikalavimas nėra tenkinamas“.

Todėl Pranešime analizuojamas teisinis reguliavimas nuo Projektuose siūlomo teisinio reguliavimo skiriasi šiais esminiais aspektais:

- i. Projektuose nurodoma, jog odontologijos praktikos ir burnos priežiūros praktikos licencijos yra išduodamos vadovaujantis sveikatos apsaugos ministro patvirtintomis taisyklėmis, tuo tarpu Pranešime nurodytoje byloje Šiaurės Karolinos valstijos dantų egzaminuotojų valdyba pati kūrė dantų priežiūros specialistų licencijavimo taisykles ir prižiūrėjo jų įgyvendinimą;
- ii. Kadangi Šiaurės Karolinos valstijos dantų egzaminuotojų valdyba nebuvo ribojama teisės aktų nuostatų, ji savarankiškai priėmė sprendimus dėl tam tikrų paslaugų (dantų balinimo paslaugų) pripažinimo odontologijos praktika, tuo tarpu Lietuvos Respublikoje asmens sveikatos priežiūros paslaugų apimtis yra reglamentuota teisės aktais, priimamais ne Rūmų, o sveikatos apsaugos ministro (pavyzdžiui, Lietuvos medicinos norma MN 42:2015 „Gydytojas odontologas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“).

Šie esminiai skirtumai rodo, jog JAV interesų konfliktas kilo dėl to, kad Šiaurės Karolinos valstijos dantų egzaminuotojų valdyba turėjo itin plačius įgaliojimus veikti, įskaitant galimybę savarankiškai nustatyti dantų priežiūros specialistų licencijavimo tvarką bei apibrėžti, kas laikoma licencijuojamomis dantų priežiūros paslaugomis.

4. Dėl Konkurencijos tarybos „Sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gairių“

Išvadoje Taryba nurodo, jog „pažymėtina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 16 straipsnio 2 dalimi bei Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 41

⁸ Prieiga internetu: https://www.supremecourt.gov/opinions/14pdf/13-534_19m2.pdf

straipsnio 1 dalies 3 punktu, teisės aktų projektų rengėjai privalo atlikti poveikio konkurencijai vertinimą, kai keičiamas reguliavimas yra susijęs su licencijavimo tvarka. Tokį vertinimą rekomenduojame atlikti pagal Konkurencijos tarybos parengtas „Sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gaires“. Jame siūlytina nuodugniai įvertinti, ar tikrai tikslinga Nutarimo projekte nurodytas viešojo administravimo funkcijas pavesti vykdyti Rūmams, kurių nariai turėtų teisę priimti viešojo administravimo sprendimus, susijusius su galimybėmis vykdyti odontologijos ir burnos priežiūros paslaugų ūkinę veiklą rinkoje, kurioje jie ir patys veikia, ar tai nesukeltų interesų konflikto tarp siekių apsaugoti vartotojų ir profesijos atstovų interesus, ar numatyta pakankamai priemonių kylančioms rizikoms suvaldyti“.

Atsižvelgiant į Projektuose nustatytą teisinį reguliavimą, pagal kurį:

- i. Rūmams pavedama viešojo administravimo funkcija - odontologijos praktikos ir burnos priežiūros praktikos licencijų išdavimas – yra **griežtai reglamentuojama kitų teisės aktų nuostatomis** (sveikatos apsaugos ministro patvirtintomis taisyklėmis, medicinos normomis);
- ii. Rūmų **veikla yra prižiūrima sveikatos apsaugos ministro**;
- iii. Rūmų nariais tampa **visi odontologijos praktikos ir burnos priežiūros praktikos licencijas gavę specialistai**,

darytina išvada, jog Projektuose numatytas teisinis reguliavimas nesukeltų interesų konflikto tarp siekių apsaugoti vartotojų ir profesijos atstovų interesus ir numatyta pakankamai priemonių kylančioms rizikoms suvaldyti.

Atsižvelgdami į Projektuose siūlomo teisinio reguliavimo svarbą – profesinės savivaldos teisių grąžinimą Lietuvos odontologų bendruomenei – Rūmai prašo Lietuvos Respubliko Seimo atsižvelgti į šią kreipimąsi pateiktą informaciją bei patvirtinti Projektus. Tuo pačiu Rūmai maloniai kviečia Lietuvos Respublikos Konkurencijos tarybą į platesnę diskusiją apie viešojo administravimo funkcijų vykdymą bei konkurencijos sąlygų skatinimą Lietuvos odontologijos sektoriuje.

Esame pasiruošę dalykiškai diskusijai ir atsakymams į Jūsų klausimus, jeigu tokių būtų.

Pagarbiai

Tarybos pirmininkė

prof. dr. Vilma Brukienė